

دوشنبه 14 مهر 1399-16 صفر 1442-5 اکتبر 2020

برگزاری اولین جلسه مجلس شورای ملی پس از پیروزی نهضت مشروطه (1285 ش)

برگزاری اولین جلسه مجلس، شاه‌ای ملی پس از سه‌وی نهضت مشروطه (1285 ش)، به دنبال فراگیر شدن نهضت مشروطه ایران و صدور فرمان مشروطیت توسط مظفّرالدین شاه قاجار، انتخابات مجلس شورای ملی انجام گرفت و جمعاً 200 نفر به مدت دو سال به این سمت انتخاب شدند. از نکات قابل توجه در فرمان‌های مظفّرالدین شاه که بر اثر فشار مردم و اوج‌گیری نهضت، مجبور به آن گردید، این است که در دستخط اول، وعده تشکیل مجلس شورای ملی داده شده بود ولی در دستخط دوم، به دلیل خواست مردم، مجبور به دستور تشکیل مجلس شورای اسلامی گردید. این می‌باشد؛ تواند نشانگر تأکید مردم و نمایندگان نهضت و صفوف اول مبارزه بر خواسته‌های اسلامی باشد که با کارشکنی‌های عوامل دربار و فرنگ رفته‌ها، سرانجام در عمل دچار تحریف گردید. این انتخابات بر طبق نظامنامه، صنفی بود و طبقات شاهزادگان، اعیان و اشراف، مالکین، بازرگانان، اصناف و علما و طلاب، برای خود در مجلس نماینده برگزیدند. سرانجام اولین جلسه مجلس شورای ملی، با حضور نمایندگان مجلس، علمای اعلام، شاهزادگان، سفیرای کبری و وزرای مختار، سایر بزرگان پایتخت و مقامات حکومتی و اداری در چهاردهم مهر 1285 ش برابر با 18 شعبان 1324 ق در کاخ گلستان تشکیل گردید. در این مراسم، شاه علی و مریض را با زحمت آوردند و بر کرسی نشاندند. وی که روزهای آخر عمر را می‌گذراند، با صدای ضعیف و لرزان گفت: "ده سال است آرزوی این روز را داشتم، الحمدلله که به مقصود خود رسیدم." پس از آن، انتخابات داخلی مجلس انجام گرفت و کار آن آغاز شد. در اولین دوره مجلس شورای ملی، هیئتی مأمور تدوین قانون اساسی گردید و قانون مزبور به اسم نظامنامه سیاسی در 51 اصل، تهیه و تنظیم و پس از تصویب نمایندگان به تأیید شاه رسید. مجلس اول در واقع يك مجلس انقلابی بود و در استقرار اصول عدالت و قطع نفوذ متنفذین و مستبدین اهتمام بسیار نمود.

افتتاح آخرین دوره مجلس سنا و شورای ملی (1357ش)

از زمان وقوع انقلاب مشروطه در ایران تا پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس شورای ملی 24 دوره از عمر خود را سپری نمود. در مراسم افتتاحیه هر دوره شاه ایران به عنوان فرد اول مملکت به نطق افتتاحیه می‌پرداخت و در آن ضمن ترسیم سیاست‌های آینده کشور جهت بهبود رفاه اقتصادی و گسترش آزادی‌های سیاسی وعده‌های می‌داد با این حال همه ملت و حتی مسئولان مملکتی می‌دانستند که هم مجلس شورا و مجلس سنا جنبه سمبلیک و صوری دارد و هیچ‌گونه کارایی و توانایی برای رسیدگی به اوضاع مملکت را ندارند و همه سخنان شاه چیزی جز سخنرانی نیست. با این حال، مجلس در آغاز دوره بیست و چهارم همانند سایر دوره‌ها شاهد سخنرانی افتتاحیه محمدرضا پهلوی بود و این همزمان با روند رو به رشد تظاهرات و راهپیمایی‌ها علیه شاه و حکومت شاهنشاهی در سراسر ایران بود. در آخرین اجلاس مجلس که بر خلاف همیشه هیچ کدام از اعضای خاندان سلطنتی حضور نداشتند شاه در نطق خود ضمن اشاره به اجرای سیاست توسعه آزادی‌های دموکراتیک و ایجاد فضای بازتر سیاسی به وقوع اشتباهات و سوء استفاده‌ها؛ می‌پرداخت که باعث ایجاد ناراضی‌ها؛ شده بود، اعتراف نمود. با این حال 4 ماه بعد با درهم پیچیده شدن طومار حکومت پهلوی، نهادهای صوری مشروطه نیز به تاریخ پیوست.

روز دامپزشکی

در سال 1369 شمسی به دنبال پیگیری و تلاش دامپزشکان برای اختصاص روزی از روزهای سال در تقویم رسمی کشور به نام روز دامپزشکی، جناب آقای دکتر حسن تاج بخش استاد ممتاز دانشگاه تهران و چهره ماندگار دامپزشکی و مؤلف کتاب های تاریخ دامپزشکی و پزشکی ایران ماه مهر را به عنوان ماهی شایسته به خاطر آغاز سال تحصیلی و روز چهاردهم را به یاد گوش روز که در ایران باستان روز مبارکی بود و در منابع اسلامی هم آمده است پیشنهاد و مطرح نمودند و از طریق مجار ذیربط چهاردهم مهرماه به عنوان روز دامپزشکی معین شد.

درگذشت آیت الله "مجتهد تبریزی" عالم بزرگ اسلام (1337 ق)

حاج میرزا مصطفی مجتهد تبریزی از افاضل علمای تبریز است که بسیار کریم النفس و خوش خلق و دارای ذکاوت و هوش سرشار بود. میرزای مجتهد تبریزی در خاندانی فاضل و عالم پرور به دنیا آمد. وی در فقه، اصول، نجوم، ریاضیات، شعر و ادب تبحر داشت و کمال او بر همگان آشکار بود. در ابتدا به تحصیل مقدمات پرداخت و سپس در نجف اشرف از درس آخوند خراسانی، شیخ الشریعه؛ اصفهانی، سیدمحمدکاظم یزدی و دیگر بزرگان استفاده کرد. العروض، حاشیه؛ کفایةالاصول و اللباس المشکوک از جمله تالیفات ایشان است.

تولد "دنيس ديدرو" مؤلف اولین دائرة المعارف جهان (1713م)

دنيس ديدرو فیلسوف و دانشمند فرانسوي در 5 اکتبر سال 1713 در شهر لانگر فرانسه به دنیا آمد. وی بی‌آنکه تحصیلاتی در رشته مشخصی داشته باشد، بر اثر همت و پشتکار خود، به زبان‌های لاتین، انگلیسی، ایتالیایی و علم ریاضیات تسلط یافت و در فلسفه، هنر و ادبیات صاحب نظر گردید. وی در قوت بیان و سرعت انتقال و درک مسائل مشکل و دریافتن مطالب تازه، کمتر نظیر داشت و از جوانی با پژوهش و تحقیق آشنایی یافت. دیدرو در جوانی به جرم نگارش مقالاتی درباره تکامل، که حدود یک قرن بعد توسط چارلز داروین، طبیعی‌دان انگلیسی کامل و اثبات شد، محکوم به زندان گردید و پس از آزادی از حبس، تصمیم گرفت با همکاری عده‌ای از نویسندگان فرانسوي، دایرةالمعارفی را بنگارد. غرض او و سایر نویسندگان این کتاب، بیش از همه، آشنا کردن عامه به معارف عمومی و تربیت افکار و اذهان ایشان بود. هرچند دیدرو در مسائل مذهبی، از عقاید عامه تجاوز نمی‌کرد، لیکن در تقریر مسائل علمی و اجتماعی، مقالات را طوری ترتیب می‌داد که راه بحث و نظر بر عموم خوانندگان در خصوص اوضاع زمان باز باشد و اساس تقلید کورکورانه، تزلزل پذیرد. به منظور آن‌که دایرةالمعارف مزبور شامل مطالب واقعی با جنبه‌های متعدد باشد، قسمت‌های عمده‌ای از اندیشه‌های فلسفی که مخالف رهبران کلیسا بود در آن چاپ شد که پس از انتشار جلد اول آن، چاپ مجدد و ادامه کار آن ممنوع گردید. با این حال دیدرو با سختی و زحمت و به تنهایی به مدت بیست سال به تکمیل این دایرةالمعارف پرداخت و آن را به طور پنهانی چاپ و منتشر ساخت. دایرةالمعارف

دیدرو به عنوان اولین دایرةالمعارف جهان، آکنده از آزادی خواهی و مخالفت با زیاده‏روی‏های مقامات کلیسا، دستگاه قضایی و حکومت وقت بود و نوید استقلال، آزادی، مشروطیت و حقوق می‏داد. انتشار دایرةالمعارف دیدرو در ایجاد افکار آزادی خواهانه نقشی اساسی و ارزش‏مند ایفا کرد، به طوری که آن را از علل بروز انقلاب کبیر فرانسه در سال 1789م دانسته‏اند. اما دنیس دیدرو پنج سال قبل از بروز انقلاب، در 30 ژوئیه 1784م در 71 سالگی درگذشت. دیدرو در تفکرات فلسفی خود، بیشتر از نظریات شکاکانه در باب حیات پیروی می‏کرد نه عقاید جزمی. وی بر این عقیده بود که هیچ چیز را برای همیشه نمی‏توان حقیقت مطلق انگاشت. دنیا دائماً در حال تغییر است و دریچه ذهن ما باید به روی همه وجوه مختلف این تغییرات باز باشد. پس باید پای‏بند عقل و استدلال نشد و در مورد ایمان خویش نیز به احتیاط عمل کرد. دنیس دیدرو به سبب قدرت خلاقه شگرف و اندیشه‏های بدیع و افکار علمی و فلسفی تازه و نو، یکی از نوابغ عالم ادب به شمار می‏رود. وی هم‏چنین پدید آورنده نقد هنری است.

وقوع شورش تاریخی سلطنت ‏طلبان در جریان انقلاب فرانسه (1795م) بعد از وقوع انقلاب فرانسه در سال 1789م و شکل‏گیری دوره جدید، قانون اساسی این کشور در سال 1791م تصویب گردید. چندی بعد این قانون تکمیل شد و براساس بخشی از آن، مجلس از دو قسمت تشکیل می‏شد. یک شورای پانصد نفره که اعضای آن بالای سی سال سن داشتند و دارای حق انشاء و تدوین قوانین بودند و یک شورای پیران (مانند سنا) که شامل 250 عضو بالای 40 سال بود که حق تبدیل مصوبات شورای اول به قانون را داشت. در عین حال به منظور خنثی کردن طغیان ناگهانی سلطنت‏طلبان و طرفداران شاه، قانون مقرر داشت که در انتخابات بعدی، دو سوم نمایندگان مجلس قانون‏گذاری جدید، از بین نمایندگان فعلی انتخاب شوند. این مصوبه که به فرمان دو سوم معروف شد، در پاریس با مخالفت‏های روبرو گشت. با استفاده از اوضاع متشنج و اعتراضات مردمی، قیام سلطنت‏طلبان به وقوع پیوست که خطری برای حکومت انقلابی به وجود آورد. ادامه این وضعیت باعث شد تا شورش‏های پراکنده‏ای در مناطق گوناگون کشور شکل گرفته و از جمله مشروطه‏خواهان توانستند با استفاده از نارضایتی گسترده مردمی، بار دیگر بر بخش‏هایی از مناطق تسلط یابند. این مسئله باعث شد تا حکومت وقت با کشاندن نیروهای نظامی به پایتخت دست به مقابله زند. در 5 اکتبر 1795م عصیان علنی و شورش عمومی با شرکت حدود 25 هزار پاریسی شکل گرفت. تظاهرکنندگان که به جنگ‏افزار هم مجهز بودند نواحی متعددی را تصرف نمودند اما باراس که فرماندهی نیروهای نظامی را برعهده داشت با کمک معاون خود ناپلئون بناپارت و آتش سنگین توپخانه، توانست شورش را درهم شکند. گرچه عدم حمایت عمومی مردم از سلطنت‏طلبان از دیگر عوامل شکست آنها به شمار می‏رفت.